

Leena Poikela

Rinnalla-hanke 2018-2020 Opetushallitus
Turun yliopisto ja Oulun yliopisto

Laulujen sävellykset ja sovitukset: Leena Poikela (ellei toisin mainita)

Laulujen sanat: Mirja Heikkilä, Leena Poikela, Pirjo Suvilehto

Sadut: Mirja Heikkilä

Kuvittaja: Loviisa Minkkinen

Pedagogiset ja muut ohjeet: Leena Poikela

Taitto: Vilja Heikkilä

Julkaisija: Opetushallitus 2020

Painopaikka: Painotalo Grano Oy, Oulu 2020

ISBN 978-952-62-2626-2

SISÄLTÖ

Alkusanat	2
SHHH! HILJAISSUUS KUTSUU!	3
Kuinka hiljaa?	4
Metsänpeitto	5
Niilo-siili	6
SINÄ OLET IHANA!	7
Sinä olet ihana	8
Vauvan sisällä soi appelsiini	9
Ystävien piiri	10
TULE, NYT SATUILLAAN!	11
Satumaailmaan	12
Pikkuiset peikot	13
Pelargonian haave	14
Luppa kylpee	16
Niilo-siilin talvi	17
Tontun askeleet	18
Noita-akka	19
Siilin kevät	20
SYDÄN SYKKYRÄLLÄ	21
Kaivurilaulu	22
Kukka jumppaa kukkajumppaa	23
Kun muutetaan	24
Missä suru tuntuu? -kysymyksiä	25
Surunaru	26
Kävelen, juoksen, sipsuttelen	27
OLLAAN KAVEREITA	28
Männyn latvassa harakka	29
Pieni kaarnavene	30
Simpukan sopukoihin	31
Lintu ja leppis	32
SADUT, PEDAGOGIIKKA, AJATUKSIA JA MATERIAALEJA	33

Lapsi, jota
kuunnellaan,
oppii
kuuntelemaan
toisia.

NYT SATUILLAAN! -LAULUKIRJA

Toimintamme Rinnalla-hankkeessa keskittyi lapsen omakohtaiseen taiteelliseen kokemiseen. Uskomme vahvasti taidekasvatukseen kykyyn edistää sosiaalisia ja tunnetaitoja, yhteisöllisyyttä ja myönteistä minäkuva. Hankkeen aikana pyrimme tavoittamaan lapsen maailman, juuri sillä hetkellä, siinä ajassa ja paikassa, jossa olimme läsnä.

Lapsuus ja sen erityisyys ovat kiehtovia. Kasvattajan tulee olla tunneherkkä, jotta muistot lapsuudesta olisivat mahdollisimman onnellisia. Aikuisten vastuulla on antaa hienovaraisesti rikastuttavia tunnekokemuksia, joissa lapsi, vuorovaikutus, välittäminen ja rakkaus ovat keskiössä. Tunteiden vaikutus oppimiseen tulee tiedostaa. Silloin mukaan toimintaan astuvat kokonaisvaltaisesti ja moniaistisesti musiikki, sadut, nukketheateri, kuvataiteet ja tanssi. Näihin taidekasvatukseen eri muotoihin liitetään retket, leikit, seikkailut ja kulttuurikokemukset.

Tähän kirjaan on koottu lauluja, satuja ja toimintaehdotuksia, joita käytimme hankepäiväkodeissa syksyllä 2019. Suuri kiitos kuuluu Rinnalla-hankkeen lapsille, jotka inspiroivat meitä elämyksiin, sydämen sykähdyksiin ja mielikuvitusmatkoihin. Kiitos päiväkotien henkilökunnalle, joka otti meidät avosylin toimimaan rinnakkain ryhmiinsä ja keskusteluista toiminnan kehittämisessä ja lapsituntemuksessa.

Kiitos Opetushallitukselle ja Pohjois-Pohjanmaan Kulttuurirahastolle rahoituksesta. Kiitos yhteistyökumppaneille, kirjastoille ja kollegoille Oulun ja Turun yliopistoissa hienoista, kehittävästä keskusteluista. Kiitos mentoreille Oulussa ja Turun seudulla. Lämmin kiitos Niilo-satujen äidille, kirjallisuusterapeutti ja mentoriparini Mirja Heikkilälle.

Kiitos varhaiskasvatukseen opiskelijoille, jotka vievät Rinnalla-hankkeen ajatusta ja toimintatapoja eteenpäin valinnaiskurssin kokemuksillaan. Erityiskiitos myös Oulun yliopiston musiikkikasvatukseen opiskelijoille, jotka valitsivat syventymisopinnoihinsa lastenlaululevyn tekemisen. He sovitivat äänitteen laulut innolla ja mielikuvitusta säästelemättä. Kiitos Loviisa Minkkinen laulukirjan kuvituksesta ja Ida-Katharina Kiljander, että käänstit osan lauluista myös ruotsiksi.

”Lapsi on elämänsä loitsija, oman itsensä taikuri, pikku Prospero, jolla aina on saapuvilla ja käskettävänä mielikuvituksensa Ariel. Hän taittaa lepänlatvoja siivikseen, liehuttaa niitä ja on lintu ja lentää. Hän tarvitsee ratsun, tempaa kepin ja keikahtaa sen selkään ja ajaa. Haukahtaa ja on koira, ammahtaa ja on lehmä, hirmahtaa ja on samassa varsa, ynähtää ja on vasikka.” (Juhani Aho, 1920)

Oulussa huhtikuussa 2020
Leena Poikela

SHHH!
hiljaisuus
kutsuu

"...vain hiljaisella on korvat kuulla..." (Aaro Hellaakoski)

KUINKA HILJAA?

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Kuin - ka hil-jaa o-saan-kaan kuun-nel-la hil - jai - suut - ta?_

Kuin - ka hil-jaa o-saan-kaan kuun-nel-la hil - jai - suut - ta?

2. Kuinka hiljaa osaankaan
varpailla tassutella?

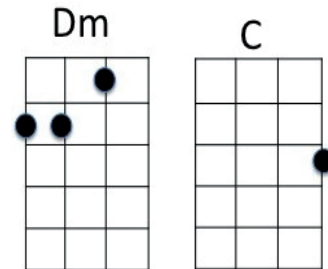
3. Kuinka hiljaa osaankaan
sormilla napsutella?

4. Kuinka hiljaa osaankaan
kuunnella tarinoita?

5. Kuinka hiljaa osaankaan
kuiskata salaisuuden?

6. Kuinka hiljaa osaankaan...

URULELE

- Keksi lisää hiljaisia asioita.
- Mitä kaikkea voi tehdä hiljaa?
- Miten kuiskaan?
- Miksi joskus pitää osata olla hiljaa?
- Mikä auttaa minua olemaan hiljaa?
- Mikä / Minkä ääni on hiljainen?
- Millä eläimellä on hiljainen ääni?
- Osaavatko eläimet kuiskata?
- Mikä eläin osaa hiipiä hiljaa?
- Mikä satuolento on hiljainen?
- Mihin hiljaisuutta tarvitaan?

- Kuunnellaan hiljaisuutta.
- Liiku hiljaa kuin...
- Sävelletään hiljaisten äänten sinfonia.
- Maalataan oma sinfonia.

METSÄNPEITTO

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

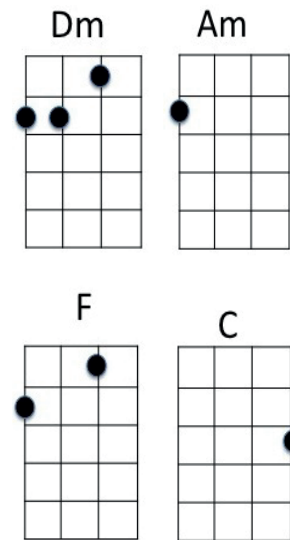
1. Met-sän-peit-to pel-la - vai - nen, sam-ma-lei-nen, sa - ni - ai - nen
suo-jaa mi-ni-maa-il - maa ö - tö-köi-den a - sus - taa.

2. Metsänpeitto pellavainen
sammaleinen, saniainen
:,: kodin pienoiselle antaa
sinne emo ruuan kantaa. :,:

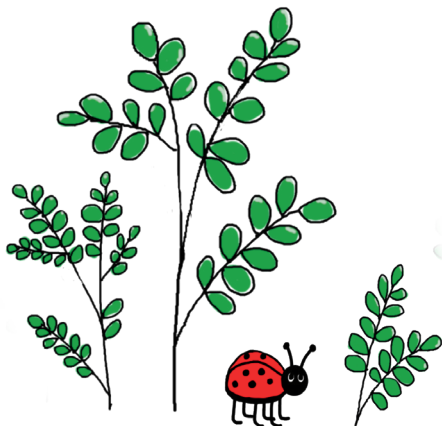
3. Metsänpeitto pellavainen
sammaleinen, saniainen
:,: kätkee suuren salaisuuden
tiedonjyvän vanhan, uuden. :,:

4. Metsänpeitto pellavainen
sammaleinen, saniainen
:,: talvella saa värin uuden,
valkoisen... ja hiljaisuuden. :,:

UKULELE

Viimeisessä säkeistössä voi pitää tauon "valkoisen"-
sanon jälkeen ... kuunnellaan, ja sitten lauletaan vasta
"ja hiljaisuuden".

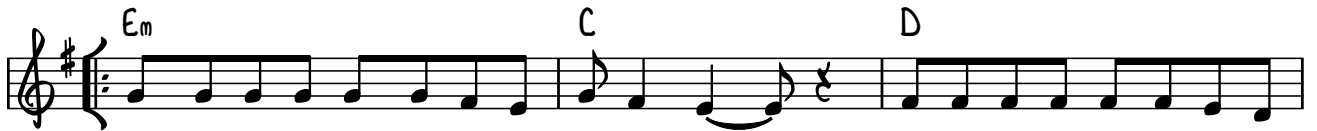

- Lähdetään metsäretkelle (suurennuslasien kanssa).
- Hiljennytään kuuntelemaan, katselemaan, tunnustelmaan, haistelemaan ja maistelemaan.
- Keksitään lauluun lisää säkeistöjä, joissa metsänpeittoa raotetaan vähitellen.

NIILO-SIILI

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. MIRJA HEIKKILÄ

1. Nii - lo-sii-li por-taan al - la a-sus - taa. — Il-lal-la se hil-jaa u-los

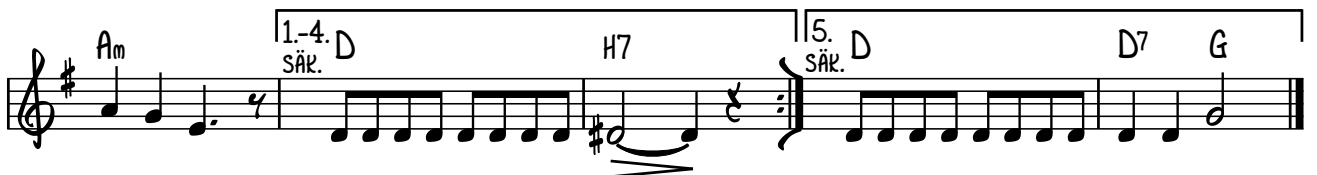
kur - kis - taa. Pi-han poik-ki pen-saan suo-jaan ki-pit - tää. —

Min-ne Nii-lo hä - vi - ää? Nii-lo hil-jaa ta - put - taa.

VÄLI- JA LOPPUOSITTO

2. Iltakaste siilin varpaat
kastelee,
kuono tutkii, Niilo herkut
maistelee,
lehden päältä vesitilkan
nuolaisee.
Mitä Niilo mumisee?

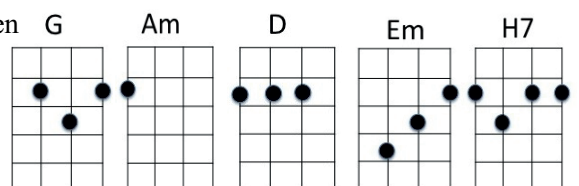
4. Lapset löytää siilipallon
piilosta,
portaan alla aivan
takanurkasta.
"Älä pelkää, me ei sua
kiusata!"
Niilo kuulee lapsia.

3. Lasten äänet Niilo-siilin
herättää.
Niilo kuiskaa: "Eihän mua
kukaan nää!"
Pieni siili toivoo salaa
ystävää.
Niilon sydän tykyttää.

5. "Tule mukaan leikkiin, tule
laulamaan!"
lapset pyytää. Niilo istuu
katsomaan.
Kaikkein pienin Niilon viereen
istahtaa.
Niilo hiljaa taputtaa.

- Muovailtaan oma Niilo-siili savesta / Das-massasta.
- Piikit voi tehdä havun-neulasista.
- Pidetään siiliaiheinen näyttely.

URULELE

Sinä
olet
ihana

SINÄ OLET IHANA

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

Mai - ja Mai - ja voi kuin-ka i - ha-na Mai - ja!
Mai - ja Mai - ja, i - ha-na Mai - ja on.

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 4/4 time. The first staff contains the first line of lyrics, and the second staff contains the second line. Chord symbols are placed above the notes: D, A7, and D.

Lauletaan jokaiselle lapselle henkilökohtaisesti.

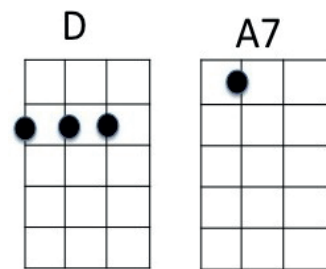
Lapsen sallimalla tavalla pieni sipaisu poskelle, kädelle, varpaisiin tai silitys selkään.

Ryhmässä kysytään: "Kenestä sitten lauletaan?"

Tämä on tärkeä vaihe, koska silloin jokainen lapsi aktivoidaan aina uudestaan.

Tällä vahvistetaan "minä välitän sinusta" ja "olemme yhdessä" -tunnetta.

UKULELE

- Piirretään / maalataan omakuva, kokovartalo-piirros pareittain tai muotokuva (valokuva, maalaus, piirros).
- Perustetaan keskinäisen kehumisen kerho: "Kehu päivässä piristää!"

VAUVAN SISÄLLÄ SOI APPELSIINI

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIRJO SUVILEHTO

I D V A7 I D

Vau- van si- säl- lä soi ap- pel- sii - ni lin lan lan lin lan lan.

I D V A7 I D

Vau- van si- säl- lä soi ap- pel- sii - ni lin lan lan lan.

kuiskaten IV ja silitellen G I D

Tin tan tai- ta- vas- ti tin tan tai- ta- vas- ti o- rans- si - a au- rin- ko - a

I D V A7 I D

o- rans- si - a au- rin- ko - a vi- ta- mii- ni su- lo- sii- li han- gon- kek- si soit- taa

I D V A7 I D V A7 I D

lin lan lan tin tan tin lin lan lan tin tan tin tan.

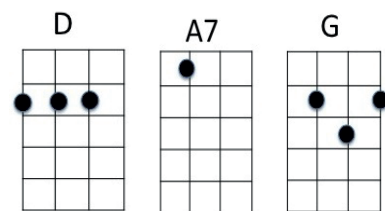
A-osa:

*hypitellään tai silitellään vauvaa suurin,
pehmein liikkein*

B-osa:

tin tan taitavasti: *taputetaan vauvan käsiä*
oranssia aurinkoa: *tehdään sivellen aurinko
vauvan kasvojen ympäri*
vitamiini sulosiili: *rapsutetaan masua*
hangankeksi soittaa: *sivellään hymyhuulet
leukaan*

ORULELE

YSTÄVIEN PIIRI

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

Dm

Ter-ve-tu-lo-a ys-tä-vi-en pii-riin, ter-ve-tu-lo-a ys-tä-vi-en pii-riin.

F (C) F Dm C Dm

Mi-kä on sun ni-me-si ja kuin-ka se soi? Mi-kä on sun ni-me-si ja kuin-ka se soi?

SOOLO TUTTI

WI - LI VEE - TI VALT - TE - RI WI - LI VEE - TI VALT - TE - RI

SOOLO TUTTI

SAN - TE - RI EE - RIK O - LA - VI SAN - TE - RI EE - RIK O - LA - VI

DJEMBE

O V O V

KSYLOFONI Dm

F Dm C Dm

Tarvitset suuren silkkikankaan (tai muu keveä kangas), jonka ympärille kaikki mahtuvat.

Heilutellaan silkkiä kauniisti, lauletaan laulua. Jokainen saa vuorollaan keksiä, miten hänen nimensä soi (käsillä, jaloilla, suulla, kankaan kanssa tai ilman).

Tässä vaiheessa ei vielä tarvitse soittaa sanarytmiiä. Säestystä ei välttämättä tarvitse.

Laulu kokoaa yhteen. Silkki / kangas luo turvaa.

Lopuksi tehdään silkkitaika: lasketaan 1-2-3, kolmannella lapset (ja muut aikuiset) päästävät irti, leikin johtaja kerää silkin nopeasti rullaten palloksi.

UKULELE

Dm F C

Tule,
nyt
Satuillaan

SATUMAAILMAAN

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Nyt läh-de kans-sa-ni mat-kaan tuon-ne sa - tu - maa-il- maan. Nyt

maan. Siel-lä tans - si- taan, siel-lä tans - si- taan, siel-lä tan - tan-tans - si -

taan. Nyt läh-de kans-sa-ni mat-kaan ta-ri - noi-den maa - il - maan.

2. ∴: Nyt lähde kanssani matkaan
tuonne satumaailmaan. ∴:
Siellä lauletaan, siellä lauletaan,
siellä la-la-lauletaan.
Nyt lähde kanssani matkaan
tarinoiden maailmaan.

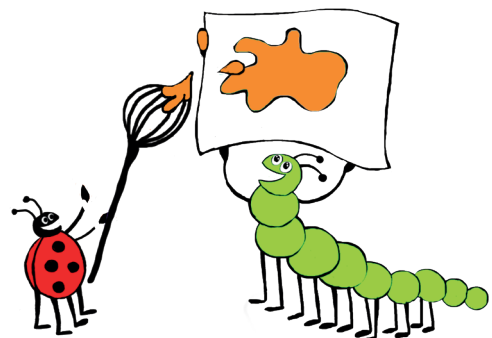
3. ∴: Nyt lähde kanssani matkaan
tuonne satumaailmaan. ∴:
Siellä soitetaan, siellä soitetaan,
siellä soi-soi-soitetaan.
Nyt lähde kanssani matkaan
tarinoiden maailmaan.

4. ... pii-pii-piirretään
5. ... maa-maa-maalataan
6. ... kuu-kuu-kuunnellaan
7. ... keksi itse lisää

URULELE

Am	G	A	
C	D	E7	F

- Laulu(leikki) on
- Kehon ja mielen lämmittäjä.
 - Toimintaan virittäjä.
 - Innostava ja kannustava.
 - Me-hengen luoja.

PIKKUISET PEIKOT

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Pik-kui-set pei - kot a - sus - taa met - sän sii - mek - ses - sä.

HEI! HOI! Mis - sä oot, pik - kui-nen peik - ko - kul - ta?

1. .,: Pikkuiset peikot asustaa metsän siimeksessä. .,:
.: HEI! HOI! Missä oot, pikkuinen peikko-kulta?" .,:

2. .,: Pikkuiset peikot koloistaan saapuvat piiloistansa. .,:
.: HEI! HOI! Tässä oon, pikkuinen peikko-kulta?" .,:

3. .,: Pikkuiset peikot nousevat kannolle korkealle. .,:
.: HEI! HOI! Hyppää näin pikkuinen peikko-kulta. .,:

4. .,: Pikkuiset peikot tanssivat sammalmaton päällä. .,:
.: HEI! HOI! Tanssii näin pikkuinen peikko-kulta. .,:

5. .,: Pikkuiset peikot illalla hiipivät koloihinsa. .,:
.: Hei! Hoi! Hyräillen antavat unen tulla. .,:

1. Peikot piilossa esim. peiton / tuolin / pöydän alla. Kurkistavat ja menevät takaisin peiton alle *TAI vauvoilla kurkistusleikki.*

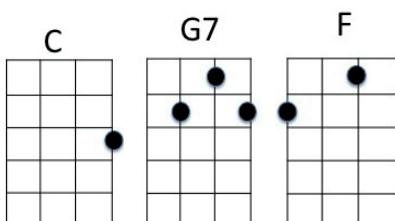
2. Peikot saapuvat piiriin, jossa "kanto" (esim. pieni pyöreä matto). Asetutaan hyppyasentoon *TAI vauvoille tehdään silitystä poskiin.*

3. Peikot hyppivät matolla ja lopuksi hypätään matolta pois *TAI vauvoilla hypitystä (vrt. körökörö kirkkoon).*

4. Peikot tanssivat maton ympärillä piirileikkiä *TAI vauvojen kanssa tanssitaan ja lauletaan.*

5. Peikot hiipivät takaisin koloihinsa. Rentoa pötköttelyä ja aikuisen silityksiä *TAI vauvojen kanssa pötkötellään yhdessä, vauvat masun päällä.*

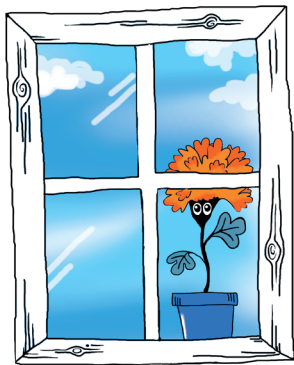
URULELE

- Mielikuvitus- ja romusoittimet löytyvät metsästä, keittiöstä, lelu-laatikosta, puuverstaasta, rakennuksilta.
- Äänitä laulu ja soitto.
- Valokuvatkaa / videoikaa metsäretki lasten kanssa.
- Yhdistä kuvat ja musiikki.
- Esitys vanhemmille, isovanhemmille ja toisille päiväkotiryhmille.

Peikkopuvun ompelu säkkikankaasta.

Kivipeikot ja peikkovuori luonnonmateriaaleista.

PELARGONIAN HAAVE

TANGO

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIIRJO SUVILEHTO

Pe-lar - go - ni - a ruu - kus - saan kat - soo u - los ik - ku -
naan pi - hal - la leik - kii kak - si las - ta. Oi
se - pä vas - ta oi - si jos juu - ril - laan juos - ta voi - si "Oi
näi - tä haa - vei - ta", tuu - ma - si pe - lar - go - ni - a.

MIKSI UNELMAT OVAT TÄRKEITÄ?

MAALATAAN unelmia ja haaveita

akvarelli märkää märeille -tekniikalla, kts. ohje Musiikkimaalaus: unet ja unelmat

Huom! Niilo-siilin talvi -laulu: unien maalaaminen samalla tekniikalla

RAKENNETAAN unelmaleikkipaikka eri materiaaleista

akvarellipaperia
(200-360g)

**MAALATAAN
UNELMIA...**

vesivärit ja
laadukas
pensseli

karkeaa
suolaa

LUPPA KYLPEE

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIIRJO SUVILEHTO

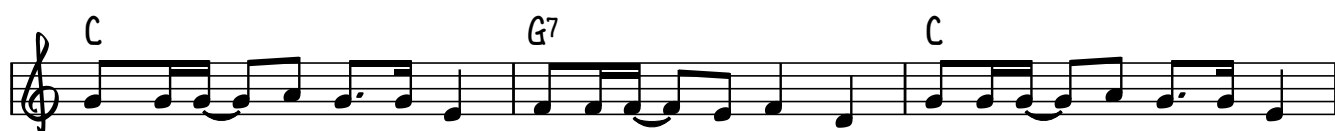
1. Lup - pa, haus - ka koi - ran - pen - tu kyl - vys - sä näin mels - kaa:

saip-pu-a ja pe-su-sie-ni pu-ti-puk-sin hels-kaa. Lup-pa lau-laa laa-ri-laa

laa-ri-laa - ri-laa näin pen-tu puh-taan tas-sun saa laa-ri-laa - ri-laa!

8. Laa - ri-laa - ri-laa - ri-laa laa-ri-laa - ri-laa - laa laa-ri-laa - ri-laa - ri-laa

laa-ri-laa - ri-laa. Laa-ri-laa - ri-laa - ri-laa laa-ri-laa - ri-laa näin

ko - ko pen - tu puh - das on laa - ri - laa - ri - laa!

2. ... näin pentu puhtaan pepun saa.
3. ... näin pentu puhtaat korvat saa.
4. ... näin pentu puhtaat posket saa.
5. ... näin pentu puhtaan masun saa.
6. ... näin pentu puhtaan hännän saa.
7. ... näin pentu puhtaat hampaat saa.
8. ... Laari-laari-laari-laa...

näin koko pentu puhdas on
laari-laari-laa!

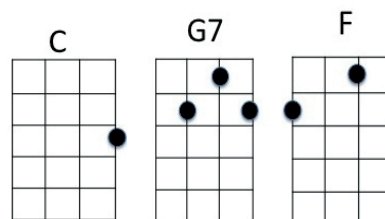
LEIKKI sanojen mukaan:

kerto "laarilaa" taputtaen perussykettä,
tai piirissä iloisesti tanssien.

SÄESTYS: esim. erikokoisilla vesipulloilla,
vedellä täytetyillä pikkuämpäreillä...

KUUNTELU: kuunnellaan Vanuatu-naisten vesirummutusta.

UKULELE

NIILO-SIILIN TALVI

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. MIRJA HEIKKILÄ

Dm *Bbmaj7* *A7* *Gm*

Ne-nän-pää-tä ni-pis-tää tal-vi-pak-ka-nen. Omp-pu-pos-ket vä-rit-tää

E7/G# *A7* *Gm* *Dm*

tal - vi-pak-ka-nen. Mis - sä Nii-lo - sii - li kuo-non läm-mit-tää?

Bbmaj7 *A7* *TO CODA* *Dm*

Mis - sä Nii - lo - sii - li var - paat läm-mit-tää?

Gm *Dm* *Bbmaj7* *A7* *D.S. AL CODA* *Dm* *D7*

VÄLISOITTO IMPROVISOIDEN tää?

G *C* *A/C#* *D*

O-man pe-sän pii-los-sa Nii-lo u-nek-sii. Leh-ti-ka-sansuo-jas-sa Nii-lo u-nek-sii.

H7 *Em* *A7* *D* *D7*

Lu-mi-han-ki läm-min sii-lin peit-te-lee. Lu-mi-han-ki läm-min lau-lun hy-räi-lee:

G *Am* *D7* *G*

Laa - la - la - la - la - la la la laa laa - la - la - la - la laa laa

G *Am* *D7* *G*

laa - la - la - la - la - la la la laa la la la la la la laa.

TONTUN ASKELEET

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. MIRJA HEIKKILÄ&LEENA POIKELA

1. Pik - ku tont - tu as - ke-lei - ta lu - mi - han-keen piir - te-lee.

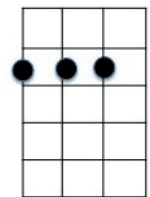
Kuu ja täh-det tal - vi-yös-sä ton-tun jäl-jet va-lai-see. Jou-lu jou-lu, jou-lu,
koh-ta jou - lu on. Jou- lu, jou - lu, jou - lu, koh- ta jou - lu on.

2. Pikku tonttu innoissansa
joululaulun hyräilee,
kohta koittaa joulurauha
metsän pikkuväelle.
Joulu, joulu, joulu,
kohta joulu on.
Joulu, joulu, joulu,
kohta joulu on.

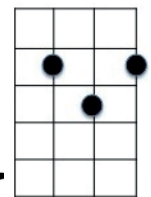
3. Pikku tonttu mielissänsä
ystäviään aattelee,
eläimiä, metsän kansaa
joulunaikaan saattelee.
Joulu, joulu, joulu,
kohta joulu on.
Joulu, joulu, joulu,
kohta joulu on.

URULELE

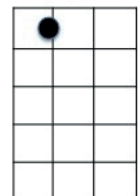
D

G

A7

Kuvallinen ilmaisu

Tarvitset:

Mustaa tervapaperia, valkoista paperia revittäväksi, guassia / valkoista pulloväriä, pieni sumutin-pullo tai pensselit maalin räpsytelyyn, kauraa lyhteestä, punaista paperia tontun hahmoon, kehykset.

Kuvallinen ilmaisu yhteistyönä:

Suurelle mustalle paperille ripotellaan / asetellaan paperisilppua, sumutetaan valkoista guassia. Nypitään silput pois ja nostetaan seinälle kuivumaan. Tämä on myös hieno tausta erilaisille esityksille (jäljet muuttuvat tähtitaivaaksi): nukketatteri / näytelmä, jossa musiikkina Tontun jäljet -laulu.

Musiikkiliikunta: Piiri

- A-osa: Keksitään miten tonttu liikkuu piirin kehällä.
- B-osa: Taputuksia tap-tap yhteen, tap-tap polviin tai kuljetaan piirin keskusta ja takaisin.

- *Laulu: Jääpeiton pinnalle hiutaleita tippuu / niitä tulee taivaalta aikamoinen nippu
- Repikää samalla paperisilppua mustalle paperille.
- Sumuttakaa valkoista guassia paperille niin, että se näyttää pisaramereltä. Kun väri on kuivunut, valkoiset silput otetaan pois.
- Viimeistely: kehykset (voi laittaa myös etukäteen).
- Liimataan työhön olki, jossa on kauranjyvät (=röyhy) paikallaan.
- Piirretään tonttu / tonttulakki punaisesta kartongista tai huovasta, liimataan se lopulliseen työhön.

Näyttelyn avajaisissa lauletaan Tontun jäljet -laulu.
*Sävel: Lammikon pinnalle (Alho-Perkiö, 1992. Laulun aika, Pööpötien laulukirja. WSOY)

NOITA-AKKA

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Noi - ta-ak-ka, noi-ta-ak-ka len-tää luu-dal-lan-sa, mus-ta kis-sa mu-ka-na
 kah-vi-pan-nu kuu-ma-na, noi-ta-ak-ka len-tää kau-as vuor-ten taa!
 Lal - la la - la lal - la - la - la - la lal - la - la la - la lal - lal - laa
 Lal - la la - la lal - la - la - la - la lal - la - la la - la lal - lal - la!

2. :: Noita-akka, noita-akka
 lentää luudallansa. ::
 :: Kuutamolla kulkee hän,
 yössä mustan, hämärän. ::
 Noita-akka saapuu
 kotivuorelleen! Lalla lala...

3. :: Noita-akka, noita-akka
 katsoo kotikoloaan. ::
 :: Luuta vaihtuu imuriin
 koti kuntoon heti niin! ::
 Kissa matot puistelee
 laulaa siivouslaulun! Lalla lala...

4. :: Noita-akka, noita-akka
 iloinen on kodissaan. ::
 :: Keitto kiehuu padassa
 kissa kiikkuu keinussa. ::
 Nälkä kurnii vatsassa, mut'
 kohta päästään syömään! Lalla lala...

5. :: Noita-akka, kissakin nyt
 kylläinen on ruuasta. ::
 :: Noita pesee kasvonsa ja
 kissa nuolee tassunsa. ::
 Sitten kellahtavat he
 unten maille sängylle. Lalla lala...

Välisoitto

- laula tai soita nuotista tai
- improvisoi oma melodia
- tinapillillä / ksylofonilla tai
- naputtele, taputtele, rummuttele noidan loitsuja

URULELE

Dm	C	A7

SIILIN KEVÄT

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. MIRJA HEIKKILÄ

1. Au - rin - ko, au - rin - ko an - na - pa kä - si, he - rä - tä pii - ki - käs ys - tä - vä - si.

Au - rin - ko, au - rin - ko an - na - pa kä - si, he - rä - tä pii - ki - käs ys - tä - vä - si.

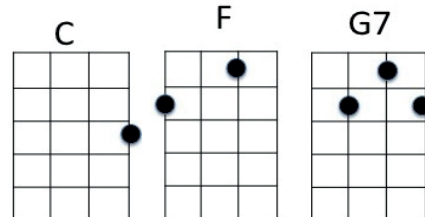
Lal - la - la lal - la - la lal - laa lal - la - la lal - la - la lal - laa

lal - la - la - lal - la - la lal - laa lal - la - la - lal - lal - laa.

2. ∴: Aurinko, aurinko lämmitä maa,
siili saa nurmella tallustaa. ∴:
Lallala lallala lallaa...

3. ∴: Aurinko, aurinko sulata maa,
että saan vihdoinkin purtavaa. ∴:
Lallala lallala lallaa...

URULELE

Maalaus / piirtäminen

- Piirtämisleikki: aikuinen / lapsi sanoo: "Piirrä selkään aurinko" tai siili, siilin pesä, nurmikko, siilin askeleet...
- Tehdään maalaus samalla laulaen / kuunnellen laulua.

Soitto

- Alku- ja loppusoitto: Tehdään aurinkomusiikkia: soittimina esim. triangelit, kalimba, kantele, tiu'ut, chimes... etsitään myös ns. epäsoittimista heleitä, kirkkaita, hiljaisia ääniä.
- Äänitä teos ja kuunnelkaa.

Tanssi

Alkuasento: Siilit sisäpiirissä sykkyrällä, auringot piirin kehällä käsissään keltaiset läpikuultavat huivit.

- 1) Auringot tanssivat iloisesti hypellen ja toisen kertausten aikana herättävät siilit parikseen.
Lalalaa: Siilit ja auringot tanssivat paripyörinnässä.
- 2) Auringot ulkopiiriin ja heiluttavat huivejaan, siilit tallustelelevat sisäpiirissä. Kertausten aikana piirin kehälle (aurinko-siili-aurinko...)
Lalalaa: Iso piiri, siilit ja auringot yhdessä.
- 3) Auringot ja siilit piirin keskustaan ja takaisin.
Lalalaa: Iso piiri, siilit ja auringot yhdessä.
Lopuksi niaaus ja kumarrus.

Sydäm
Sykkeyrällä

KAIVURILAULU

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. MIRJA HEIKKILÄ

1. Kai - vu - ri kai - vu - ri I - so-kau-ha-kai - vu - ri kär - rää ki - vi - ä

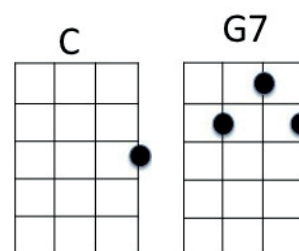
kuor-mas - ta. Nii-lo-sii-li kum-mas-tuu, mi-tä tääl-lä ta-pah-tuu?

2. Kaivuri kaivuri

Isokauhakaivuri
huiskii hiekkaa kuormasta.

Niilo-siili ilahtuu,
kohta kakku valmistuu.

URULELE

Tule hyvä kakku, älä tule paha kakku, tule hyvä kakku!

3. Kaivuri kaivuri

Isokauhakaivuri
myllää multaa kuormasta.

Niilo-siili innostuu
mullan tuoksuun unohtuu.

4. Kaivuri kaivuri

Pikkukauhakaivuri
silittää kukkapenkkiä.

Niilo-siili haaveilee
kuinka lehdet kahisee.

Toimintaa Kaivurilaulun inspiroimana:

- Lähdetään hiekkalaatikolle / puutarhahommiin / lumitöihin.
- Rakentelua monenlaisilla materiaaleilla → näyttely, jonka avajaisissa lauletaan ja soitetaan Kaivurilaulu, pidetään avajaispuhe ja kerrotaan projektista. Mehutarjoilu.
- Toimintaa voidaan laajentaa arkkitehtuurikasvatukseen (millaisia rakennuksia syntyy kaivurin työmaalla? Kaivuri tietöissä...silta-työmaa, siltojen rakentaminen...).
- Kaivuritanssi - Kaivurin työmaaorkesteri: (romusoittimet, äänimaisemat).

KUKKA JUMPPAA KUKKAJUMPPAA

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIIRJO SOVILEHTO

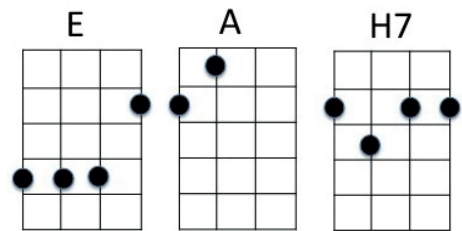

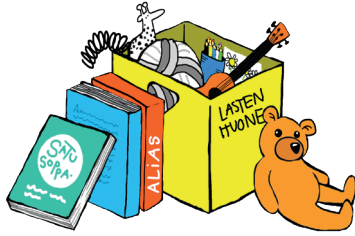
Kuk-ka kuk-ka kuk-ka kuk-ka kuk-ka kuk-ka jump-paa. Kuk-ka kuk-ka kuk-ka kuk-ka kuk-ka jump-paa. Me-hi-läi-set ku-kas-ta met-tä pump-paa, hump-pa hump-pa hu-na-jaa hump-pa hump-pa pump-paa. Hump-pa hump-pa hu-na-jaa hump-paa pump-paa ku-kat ki-kat-ta-vat li-sää jump-paa ku-kat ki-kat-ta-vat li-sää jump-paa!

**JUMPATAAN JA HUMPATAAN
KUKKAJUMPATAAN!
KEKSI LIIKE, KEKSI TOINEN
ANNA MENNÄ VAAN!**

- A-osa: Hypellään ja tanssitaan kukka-jumppaa. Keksitään liikkeitä pienille kukille ja suurille kukille.
- B-osa: 2 x kädet polviin 2 x kädet yhteen, sitten juostaan paikallaan, lopuksi kädet ylös jumppaa!-sanalla.

ORULELE

KUN MUUTETAAN

SÄV.&SAN. MIRJA HEIKKILÄ
SOV. LEENA POIKELA

1. Tut - ti, pot - ta, haa - la - ri, van - ha nal - le - ka - ve - ri
2. Pus - si, kas - si, nys - syk - kä, mat - ka - lauk - ku pyy - le - vä,

läh - tee mu - kaan var - mas - ti kun muu - te - taan, kun muu - te - taan.
laa - ti - koi - ta ri - vis - sä,

3. Muut - to - au - ton ma - has - sa laa - ti - koi - den pii - los - sa

o - ma ko - ti i - ha - na kun muu - te - taan, kun muu - te - taan.

4. Kä - si äi - din kä - des - sä hei - lu - te - taan yh - des - sä.

Nal - lel - la on i - kä - vä, kun muu - te - taan, kun muu - te - taan.

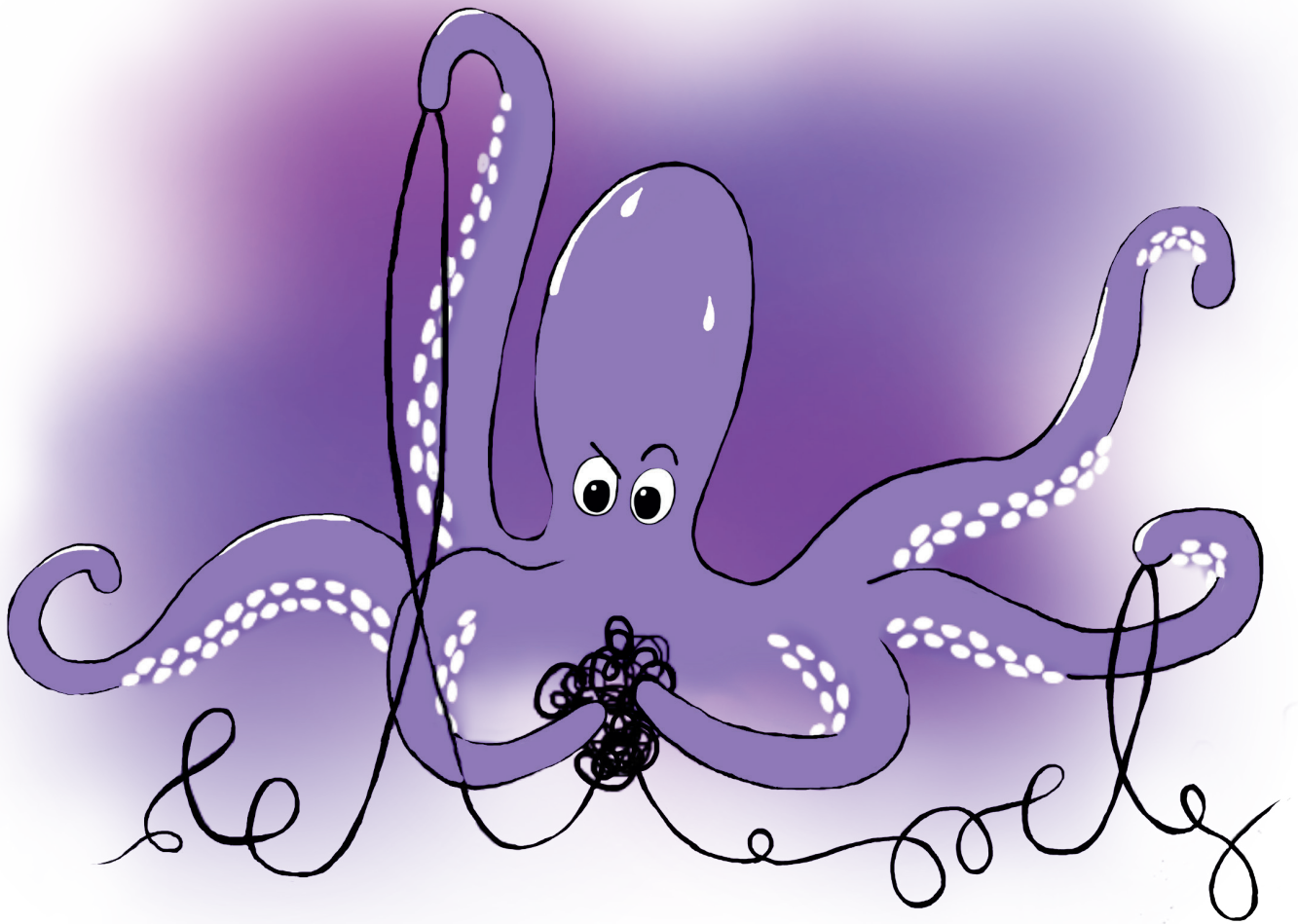

5. Uu - den ko - din pi - has - sa, koi - vun al - la suo - jas - sa Nal - len ma - ja mu - ka -

va kun muu - te - taan, me muu - te - taan, me muu - te - taan!

**MILTÄ SURU TUNTOU?
MISSÄ SURU TUNTOU?
MIKSI JOSKUS ON SURUA?
MITEN TOISTA VOI LOHDUTTAA?
MITEN ITSEÄ VOI LOHDUTTAA?**

KUUNNELLAAN LOHDUTUSMUSIIKKIA.

SURUNARU

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Syk - ky-räl - lä, myk-ky-räl-lä su-ru-na-ru on, sii - nä mun kaik - ki
 2. Sol - mus-sa, syt - ty-räl-lä su-ru-na-ru on, sil-loin se on i-han

mur - hee-ni on. Hil-jaa a-lan si-tä tut - ki-a, hi-taas-ti sol-mu-ja
 käyt-tö-kel-vo-ton.

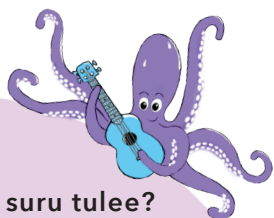
a-vail - la.

En-sim-mäi-nen sol-mu on au - ki! Toi-nen sol-mu on au - ki!

Kol-mas sol-mu on au - ki! Nel-jäs ja vii-des on au - ki!

Kiukunkarkotus-rummutus (ensin kehosoittimilla, sitten rummuilla):

Kiukuttaa, suututtaa,
 nyt niin kiukuttaa!
 TSSSHHHH!!

Mitä tehdä kun suru tulee?

- Jokaiselle oma / parille narusykyrä / naru, jossa muutama solmu.
- Lauletaan A-osaa ja avataan solmuja.
- Lauletaan / soitetaan välisoittoa kunnes solmut auki, jolloin lauletaan B-osa iloisesti.

Taiteillaan

Muutetaan suru tauluksi: tarvitset narun- tai langanpätkiä, liimaa ja kartonkia / paksua paperia. Tehdään sykyröitä, mykkyröitä... Asetellaan ja liimataan ne paperille.

Tehdään surumykyröitä ja laitetaan ne koristeltuun rasiaan, solmitaan kiinni ja viedään ne metsänhaltijalle, joka kutoo niistä metsänpeittoa. Lapsi saa halutessaan kertoa surun, joka kirjoitetaan pienelle lapulle ja laitetaan rasiaan.

Tehdään esim. linjalangasta lapsiryhmän kanssa "verkko"; opettaja vie lankaa lapselta toiselle. Viedään se maalattavalle alustalle, teipataan kiinni. Kuviot maalataan eri värisiksi. Rauhallinen musiikki taustalle. Yritetään olla puhumatta mitään. Muutetaan murheet taiteeksi, joka tekee iloiseksi.

KÄVELEN, JUOKSEN, SIPSUTTELEN

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Kä-ve-len, kä-ve-len näin var-paat e-teen-päin sit-ten sa-non

it-sel-le-ni: "STOP! *tyk-kä-nään* täs-sä py-syn hil - jaa *sshhh.....*

1-4. V SÄK. A7

5. V SÄK. A7

I D IV G I D

2. Juoksen, juoksen näin
hurjasti eteenpäin
sitten sanon itselleni:
"STOP! (*tykkänään*)

3. Sipsuttelen vain
ihan varpaillain
sitten sanon itselleni:
"STOP! (*tykkänään*)

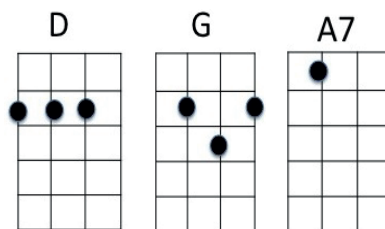
4. Tanssin, tanssin näin
ihan väärinpäin
sitten sanon itselleni:
"STOP! (*tykkänään* *)

5. Hiiviskelen vain
pehmosylin sain
tässä pysyn hiljaa
sshhh.....

*) 4. tanssi-säkeistön voit
muuttaa halutessasi myös
valssiksi.

KEKSI ITSE LISÄÄ ERILAISIA TAPOJA LIIKKUA

URULELE

ollaan
kavereita

MÄNNYN LATVASSA HARAKKA

SÄV.&SAN.&SOV. LEENA POIKELA

1. Män-nyn lat-vas-sa ha-rak-ka maa-il-maa kat-se - lee.
Mi-tä-hän nä-kee se ha-rak-ka kun se pi-hal-le kur-kis-te-lee?

2. Männyn latvassa harakka
maailmaa katselee.
Mitähän näkee se harakka
kun se tielle kurkistelee?

3. - (8.) ...kaupunkiin, merelle, joelle,
saareen, keittiöön, ?, kurkistelee?

9. Männyn latvassa harakka
maailmaa katselee.
Mitähän miettii se harakka
kun se maailmaa tarkkailee?

LEIKKI:

Leikitään sanojen mukaan piirissä. Kun säkeistö loppuu, jokainen lapsi saa vuorollaan esittää yksin / pareittain / pienryhmänä, mitä harakka näkee a) kertomalla b) pantomiimina ilman sanoja, toiset arvuuttelevat c) mietitään millainen ääni lapsen keksimällä asialla, esineellä, eläimellä, kulkuvälineellä jne. on. Soitetaan joko kehosoitimilla, värISOITIMILLA tai rytmi- / melodiasoitimilla.

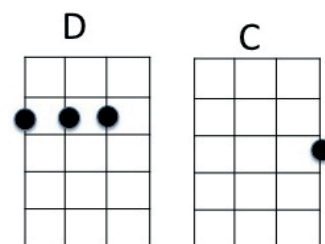
Lauletaan niin kauan esim. "pihalle" säkeistöä kun löytyy erilaisia asioita, mitä harakka pihalla näkee. Tehdään yhteinen piirustus / muovailu / rakentelu pihalla olevista asioista.

Soitto:

- Laattasoittimilla.
- Sointumerkkien mukaan.

- Sadun keksiminen pienryhmissä.
- Lapset kertovat.
- Äänitetään (vrt. sadutus).

UKULELE

Nukketeatteriesitykset lasten tarinoista

- Laulu alku-, väli- ja loppumusiikkina (myös soitettuna).
- Rakennetaan pienoismalli päiväkodin pihasta.
- Rakennetaan merimaisema.
- Valokuvataan / videoidaan ympäristöä (metsä, piha, kaupunki), liitetään oma musiikki (laulu+äänimaisemat) tai piirretään / maalataan aiheesta kuvia.
- Näyttely, jossa kuvia, videoita, rakennelmia ja musiikkia (livenä).

PIENI KAARNAVENE

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIIRJO SUVILEHTO

1. Pie - nen pie - nen kaar - na - ve - neen las - ken vir - ran sy - liin.____
2. Pie - nen pie - nen per - ho - sen____ sii - ven - kär - ki soi,____
3. Pie - nen pie - ni kar - va - kuo - no yk - sin ran - nal - la,____

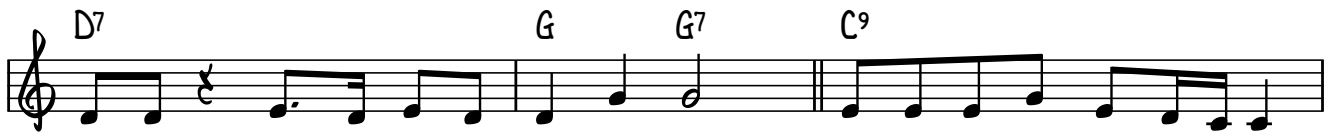
Vies - ti - ni saa vie - dä se____ mo - niin mo - niin ky - liin: On
kun se pie - nen kaar - na - ve - neen mu - kaan men - nä voi.____
tas - sul - lan - sa merk - ke - jä____ piir - tää san - nal - la.____

ys - tä - vyy - den aar - re par - hain, sii - tä i - loit - se - maan nou - sen aa - mu -
Hen - non lau - lun a - loit - taa.____ Tuu - li soit - taa tai - kaa. Hys, nyt nal - le
Tuut - ko mu - kaan, nal - le - pie - ni? Näy - tän maa - il - man,____ va - lon täh - ti -

var - hain. Tai - ka - kis - san kans - sa kaar - na - ve - neen teh - dä saan ja
lau - laa!
tai - vaan.

ryh - dyn kaar - na - lau - lun lau - la - maan. Pie - nen pie - nen kaar - na - ve - neen

las - ken vir - ran sy - liin.____ Vies - ti - ni saa vie - dä se

mo - niin mo - niin ky - liin: On ys - tä - vyy - den aar - re par - hain,

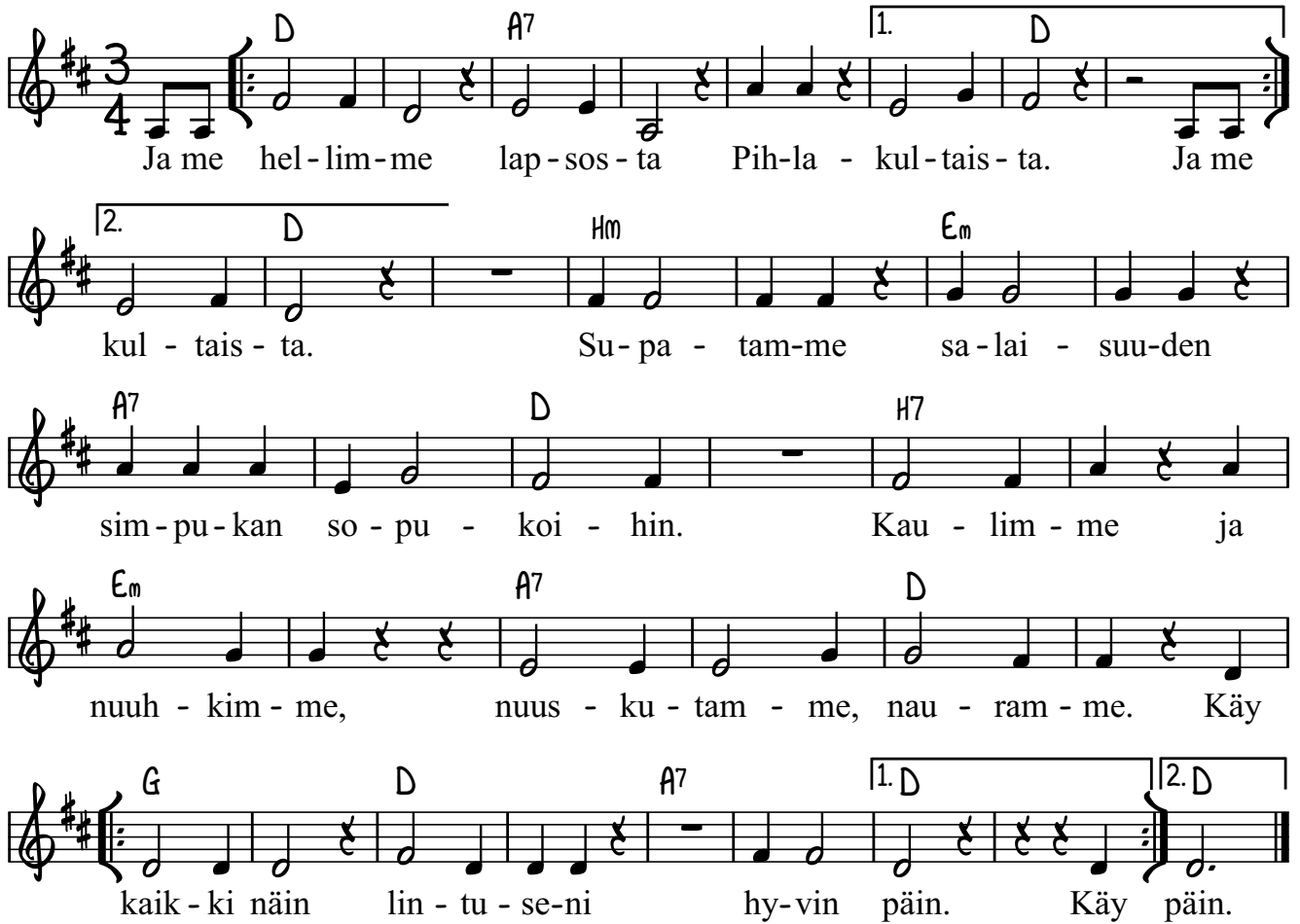
sii - tä i - loit - se - maan nou - sen aa - mu - var - hain.____

KERTAUS LAULAEEN TAI SOITTAEN

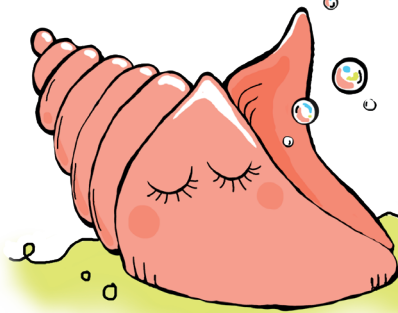
SIMPUKAN SOPUKOIHIN

LOPPULAULU

SÄV.&SOV. LEENA POIKELA
SAN. PIIRJO SUVILEHTO

Ja me hel-lim-me lap-sos-ta Pih-la - kul-tais-ta. Ja me
kul - tais - ta. Su - pa - tam-me sa - lai - suu-den
sim-pu-kan so - pu - koi - hin. Kau - lim - me ja
nuuh - kim - me, nuus - ku - tam - me, nau - ram - me. Käy
kaik - ki näin lin - tu - se-ni hy-vin päin. Käy päin.

Silkkikangas tai muu iholle pehmeä
kangas keinuna.
Heijataan lasta.
Tanssitaan valssia.
Silityksiä ja lempeyttä.

LINTU JA LEPPIS

SÄV.&SOV. LEENA POIRELA
SAN. PIIRJO SUVILEHTO

KEINUVASTI

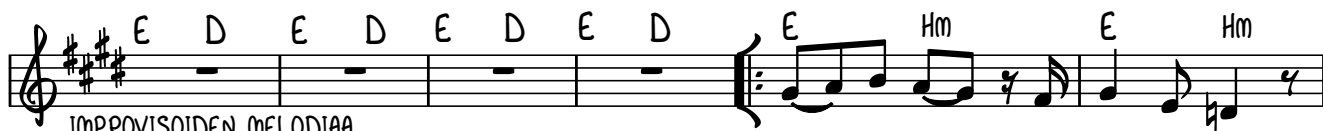
Y - lös nou - sen lin - nun lail - la aa lii - dän näin tuul - ta päin.

Lep - pä - ker - tun sii - vin las - ken a - las näin kort - ta päin:

Hups hyp - py maa - han, hups hyp - py maa - han.

IMPROVISOIDEN MELODIAA

Vals - si - a ja mars - si - a

tah - too Kir - sik - ka tans - si - a. A - a - a - aa aa - a - a - aa a - a - aa - a - a -

aa a - a - a - aa aa - a - a - aa a - a - aa - a - a - aa - aa.

Muistathan, että asun vanhan talon portaiden alla. Eräänä aamuna heräsin siihen, että koko talo ja maa tärisi. Kuulin kovaa kolinaa, jyrinää ja pauketta. Säikähdin ja ehdin jo ajatella, että talo kaatuu. Sitten päätin ottaa selvää, mitä oikein tapahtuu. Kuka mekastaa meidän pihalla?

Ääni kuului etupihalta ja hiippailin katsomaan nurkalta. Siellä oli suuri kaivuri, joka karräsi kiviä kuorma-auton lavalta. Kivet kolisivat, kauha raapi kiviä ja kokosi niitä kasaksi pihan reunalle. Jotain täällä rakennetaan...

*Kaivuri, kaivuri, isokauhakaivuri
karräa kiviä kuormasta.
Niilo-Siili kummastuu,
mitä täällä tapahtuu.*

Palasin pesään seuraamaan puuhaa. Kohta etupihalta kuuluikin ihmeellistä suihinää, kuin myrskytuuli olisi suhissut metsässä. Ilma oli pölystä harmaa. Taas oli ihan pakko mennä katsomaan.

Kaivuri oli nyt hiekkahommissa. Se otti kasasta hiekkaa ja vei kivien päälle. Sieltä suihinä, suhina ja pölinä olivat peräisin.

Kiva! Pääsen tekemään hiekkakakkuja, kun lapset ovat nukkumassa!

*Kaivuri, kaivuri, isokauhakaivuri
huiskii hiekkaa kuormasta.
Niilo-siili ilahtuu,
kohta kakku valmistuu.*

*Tule hyvä kakku. Älä tule paha kakku.
Tule hyvä kakku.*

Mutta mitä kummaa maiskutusta etupihalta nyt kuului? Kurkistin nurkalta. Kaivuri oli multakasan kimpussa. Se mylläsi multaa, joka oli niin märkää, että tarttui aina kauhaan kiinni. Siitä se maiskahdus kuului. Minä kyllä tykkään mullasta, koska sinne tulee myös matoja. Minun herkkuja.

*Kaivuri, kaivuri, isokauhakaivuri
myllää multaa kuormasta.
Niilo-siili innostuu,
mullan tuoksuun unohtuu.*

Jäin pensaalle katsomaan, mitä kaivuri vielä tekisi. Seuraavaksi se irrotti ison kauhan ja vaihtoi tilalle ihan pienen kauhan. Naps vaan, kauha vaihtui. Ja sitten kaivuri silitteli sillä pienellä kauhalla mullan ihan tasaiseksi kukkapenkiksi.

Minä tykkään kukista, koska niissä on lehtiä. Lehtien päältä voin lipaista vettä kielellä. Ja syksyllä, kun lehdet kuivuvat, saan niistä uuden katon pesääni.

*Kaivuri, kaivuri, pikkukauhakaivuri
silittää kukkapenkkiä.
Niilo-siili haaveilee.
kuinka lehdet kahisee.*

terveisin Niilo

Laulu: *Kaivurilaulu*

NIILO-SIILI JA YSTÄVÄT kirjoittanut Mirja Heikkilä

Oli ilta. Ilma oli vielä lämmin, ja vanhan talon puuportaatin olivat lämpimät. Portaiden alta kuului puhinaa ja rapinaa. Mikä kumma siellä kahisi?

Kohta portaiden alta pujahti esiin pieni, nuuskuttava kuono ja koko piikikäs otus. Siili. Se oli Niilo-siili, joka lähti pihalle hakemaan iltapalaa.

Niilo katseli joka suuntaan, ja kun ketään ei näkynyt, se kipitti nurmikon poikki syreenipensaiden alle. Iltakaste teki Niilon jalat märiksi, mutta se ei haitannut. Niilolla oli nälkä ja sitä janotti.

Niilon kuono tutki heinätupsuja ja lehtien alustoja. Se kierteli pihan reunoja ja löysi makoisia herkkupaloja: toukkia, hämähäkkejä, matoja ja monenlaisia ötököitä. Lehden poimuihin oli kertynyt vettä, sitäkin Niilo nuolaisi. Kun Niilo oli kylläinen, se kipitti takaisin pensaiden suojaan. Se halusi omaan pesään nukkumaan.

Aamulla Niilo-siili säpsähti hereille. Pihalta kuului lasten ääniä! Niilo siirtyi aivan portaiden takanurkkaan ja käpertyi palloksi. Sitä pelotti. Mitä lapset tekisivät? Olisivatko he ilkeitä? Samalla Niilo ajatteli: "Ei ole kiva olla yksin."

"Hei, mennään katsomaan, onko siili vielä portaiden alla", lapset sanoivat ja kyykistyivät katsomaan Niilon pesää.

"On se, katso, tuolla takanurkassa."

Niilo-siili yritti piiloutua.

"Sitä pelottaa", pieni poika sanoi. "Se luulee, että me kiusataan."

"Tule tänne, me ei sua kiusata", sanoivat lapset yhdessä ja menivät etäämmäksi portaista.

Niilo kurkisti lapsia varovasti.

"Tule mukaan leikkimään", lapset pyysivät.

Niilo-siili kuuli, että lapsilla oli ystävällinen ääni. Ne eivät halunneet sille pahaa. Se tassutteli hitaasti esiin ja jäi nurmikon reunalle katsomaan lasten touhua.

Kaikkein pienin lapsi, valkotukkainen tyttö tuli Niilon viereen ja istahti nurmikolle. Nyt minulla on ystävä, Niilo tiesi.

Laulu: *Niilo-siili. Toiminta:* *Piirretään sarjakuvia laulusta.*

NIILON TALVI JA UNET kirjoittanut Mirja Heikkilä

Päivät tulivat lyhyemmiksi ja lyhyemmiksi, yöt kylmemmiksi ja kylmemmiksi. Lehdet muuttuivat keltaisiksi, punaisiksi ja ruskeiksi, sitten ne putosivat maahan ja haravoitiin pois. Niilo-siilin kotipihallakin haravoitiin. Niilo huomasi, että autotallin taakse jäi sopiva lehtikasa, jossa olisi hyvä viettää talvi.

Niilo teki mukavan talvipesän lehdistä, risuista ja heinistä. Se käpertyi keräksi ja asettui odottelemaan talvea. Se ei pelännyt kylmää, sillä lumi olisi kuin lämmin peitto siilin pesän päällä. Niilolla oli hyvä olla. Siili tuhisi hitaammin ja hitaammin ja vaipui hiljalleen horrokseen. Talvi ja unet saivat tulla.

Laulu: *Niilo-siilin talvi. Toiminta:* *Kuunnellaan hiljaisuutta.*

Äänitarina: *pieniä, kahisevia ääniä / haravan suihketta / pieni siilin askelia / kylmiä, pakkasääniä / siilin hengityksen hidastuminen / hiljaisuus.*

Aurinko paistoi siniseltä taivaalta. Se sulatti lumihanget vesipuroiksi, jotka valuivat pihan reunoille ja lehtikasojen alle. Yksi pikku puro solisi kohti Niilon pesää.

Niilo-siili heräili talvihorroksesta. Se suoristi jalkojaan, oikoi selkää ja kohenteli piikkejään. Se aukaisi silmät ja näki, että lumen hämärä verho oli pois. Niilo haisteli lehtipatjaa ja huomasi, että maa oli ihan märkä.

“Joko on aika herätä”, Niilo mietti. “Kuonossa tuoksuu kevät.”

Niilon vatsa tuntui pieneltä ja ontolta. Se alkoi laulaa: “Aurinko, aurinko sulata maa, että saan vihdoin purtavaa.”

“Kohta pääsen taas nurmelle”, Niilo kuiskasi ja torakahti jälleen.

Laulu: Siilin kevät. Toiminta: Äänikävely kevätkuuntoon. Yhteisen äänimaiseman luominen.

ERILAISIA MUSIIKILLISIÄ POLKUJA

“KATO MUN SIILI!”: LAULUN, TARINAN JA KÄDENTÖIDEN PÄIVÄ

Tavoitteet

- osaan koskettaa kauniisti
- opitaan koskettamaan toista luontevasti.
- hahmotan muotoja piirtämällä, tuntemalla, muovailemalla
- osaan tunnistaa millaisia tunteita ovat pelko ja jännitys

Toiminta

Alkurutiinit: Sinä olet ihana -laulu ja Satumailmaan piirileikki: lauletaan tanssimisesta, piirtämisestä ja muovailusta. Piirretään pareittain toisen selkään sormella yksittäisiä asioita: (aurinko, siili, puu, pensas, ilmapallo, lapsi...) Pohditaan yhdessä Niilo-siilin kokemuksia. Muovaillaan oma Niilo-siili Niilo-siili -laulun säestyksellä.

Materiaalit

Das-massa ja havunneulasia

Muuta

- Lapsille on tärkeää saada kertoa, mitä he pelkäävät tai jännittävät. Jokaisen siili pääsee näyttelyyn.
- Niilo-siili ja siilin maailma yleensä inspiroivat lapsia toimintaan ja pohdintaan.

“Eikö ookki hieno! Saako tällä nyt leikkiä?”

“Mun siili, siitä tulee rakas.”

“Minun siili ihana! Sillä on silmätkin.”

Musiikki lisää emotionaalisuutta ja yhdessä työskentely aikuisten kanssa vahvistaa sosiaalisia taitoja.

SURUNARU: KIUKUSTA SURUN KAUTTA ILOON - YHTEISÖLLINEN MUSIIKKIMAALAU

Tavoitteet

- annetaan tilaa myös negatiivisille tunteille
- löydetään keinoja niiden käsittelyyn ja purkamiseen
- yhteisöllisyyden ja ystävyyden kokeminen

Toiminta

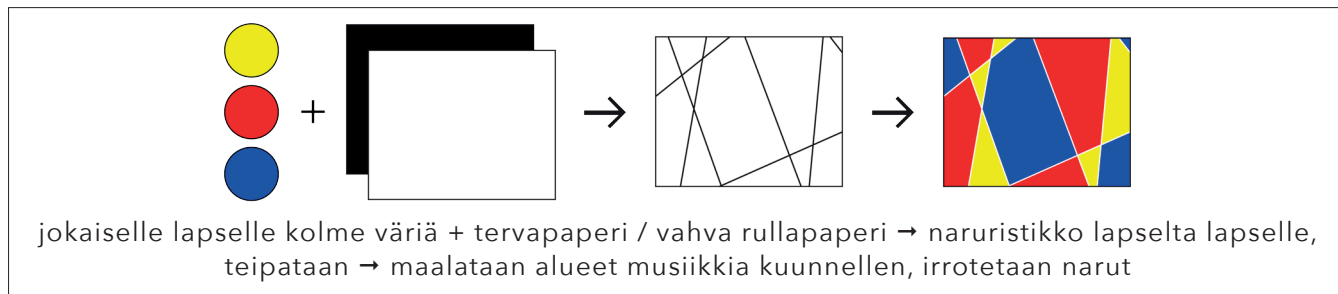
Kerrotaan tarina kuinka Niilo-siili on menettänyt kotinsa. Pikku siili tuntee ensin kiukkoa. Siihen auttaa kiukkuhokema ja rummutus: Kiukuttaa, suututtaa, nyt niin kiukuttaa! TSHHH! Soitetaan ensin kehosoittimilla ja sitten rummuilla lorun mukaan. Kiukku muuttuu suuttumukseksi ja lopulta suruksi. Opettaja laulaa Surunaru-laulua ja avaa solmuja. Lapset saavat surunaruun pareittain ja opettajan laulaessa avaavat yhdessä solmuja. (Metafora suru saa mielen solmuun ja yhdessä voidaan päästä siitä yli.) Tehdään "turvaverkko" narusta siten, että syntyy ristikko, joka teipataan paperin päälle ja toimii maalauksessa rajaajana (kts. Piirros 1). Kokoonnutaan lopuksi katsomaan rauhallisen musiikin soidessa yhteistä maalausta. Kysytään lapsilta heidän tuntemuksistaan ja ajatuksistaan.

Materiaalit

Djembet, kehärummut ja muut rummut, narua, pullovärit (pun., sin., kelt.), jokaiselle kolme viilipurkkia, tervapaperia, musiikkina Iiro Rantalan Tears för Esbjörn, CD:ltä Lost Heroes. Lopuksi Johann Sebastian Bach: Sonata No 2 Es duuri.

Muuta

- Ilmeet tunteiden ilmaisussa
- Kiukun / suuttumuksen voi purkaa vaikka soittamiseen, tanssimiseen, kuvataiteisiin

Piirros 1. Musiikkimaalaus n. 10 lapsen ryhmässä, yhden paperin äärellä 5 lasta.

MUSIIKKIMAALAU: UNET JA UNELMAT

Tavoitteet

- osaan kuunnella tarinaa
- saan kokea akvarellimaalauksen oikealla vesiväripaperilla
- opin uuden maalaustekniikka: märkää märälle + suola
- osaan kertoa tarinan maalauksestani
- ilo ja hyvä olo

Alkurutiinit

Luetaan Niilo-siilin kirje - Niilolla uusi koti! - Niilo menee talviunille. Keskustellaan unista ja unelmista. Opetellaan yhdessä märkää märälle -tekniikka ja suolan käyttö siinä. Loru: pyöritä, pyöritä pyöritä vaan / tarpeeksi väriä pensseliin saat! Tehdään musiikkimaalaus unista / unelmista. Lapsi kertoo työstä,

aikuinen kirjaa ylös. Tarkastellaan valmiit työt taikasiveltimen ja musiikin avulla.

Materiaalit

Silkkikangas, piano, kirje, musiikki: rauhallista, esim. John A. Nilson: Ave Nocturne (kitaralla). Kunnan äänentoisto, Bluetooth -kaiutin. Akvarellipaperi, vesivärit, pensselit, suolaa, astiat vettä varten, sanomalehdet, suojamuovit.

Muuta

- Musiikkimaalaus on yksi tärkeä osa musiikkikasvatusta ja sen mieltä avaava vaikutus on kiistaton
- Musiikki auttaa keskittymään katseluun ja kokemiseen. Tuttu, eri tilanteissa usein toistettu hidastempoinen musiikki rauhoittaa, luo turvallisuutta

ME MUUTETAAN! -TEEMA (ESIM. PÄIVÄKOTI MUUTTAA)

Tavoitteet

- koen yhteisöllisyyttä musiikin, tarinan, soittamisen ja musiikkiliikunnan parissa
- ymmärrän ystävyyden merkityksen
- opin käsittelemään muutoksen aiheuttamaa ahdistusta sana-, musiikki- ja kuvataidekasvatuksen avulla

Toiminta

Alkurutiinit: Sinä olet ihana -laulu ja Satumailmaan-piirileikki.

Satuhetken valmistaudutaan sopivalla alkumusiikilla. Luetaan Kristiina Louhen Tompan uusi koti. Uusi laulu, Kun muutetaan, lauletaan sadun aikana useamman kerran. Keskustellaan ”minkä ottaisit mukaan vanhasta päiväkodista?” Piirretään kuva tavarasta. Jokainen saa liimata kuvansa Tärkeiden tavaroiden taloon. Tarkastellaan taloa yhdessä. Lopuksi Kun muutetaan -laulu ja rentoutuminen hiljaisesti makoillen silkkikankaan päällä.

Materiaalit

Satukirja, laulu, piano / kitara / ukulele, pahvilaatikosta tehty ”Tärkeiden tavaroiden talo”, piirustuspaperi, värikynät, sakset, liima

Muuta

- Piirustuspaperin oltava sopivan pieni, jotta kaikkien tavarat sopivat pahvitaloon.
- Muuttamiseen saattaa lapsella liittyä erilaisia tunteita ja niiden läpikäyminen kokonaisvaltaisen musiikkillisen toiminnan keinoin voi helpottaa. Myös sadussa esiintyvät teemaan liittyvät tunteet ja ilmaistaan musiikkillisin keinoin (laulu).
- Laulu auttaa pelon / jännityksen voittamisessa

MATKA JOULUN TALOON (HANNELE HUOVIN SATU)

Tavoitteet

- sadussa esiintyvät tunteet ja niiden ilmaiseminen musiikkillisin keinoin (laulu)
- laulu innoittaa yhteisöllisyyden kokemiseen tarinan, soittamisen ja musiikkiliikunnan avulla
- rauhoittuminen
- ystävyyden merkityksen ymmärtäminen

Toiminta

Alkurutiinit: Sinä olet ihana -laulu ja alkumusiikki luovat läsnäolon tunteen ja hyvän ilmapiirin. Opettaja laulaa Tontun askeleet -laulun. Voit käyttää myös muuta joulumusiikkia. Vanha matkalaukku, jossa led-valaistus, pienet lyhdyt, avautuu musiikin aikana ja opettaja rakentaa siihen ”joulumaiseman”. Satu, nukketeatteri alkaa. Tarinan aikana lauletaan Tontun askeleet -laulua, liikutaan tonttuina, kuunnellaan, tuokсутellaan joulun tuoksua ja eläydytään joulun tunnelmaan. Lopuksi syödään piparit ja juodaan mehu / glögi joulumusiikkia kuunnellen.

Materiaalit

Satukirja: Hannele Huovi: Matka joulun taloon. Laulu: Tontun askeleet, piano / kitara / ukulele, tiukuja. ”Kapsekkiteatteri”: tonttuja, poro, lyhdyt, luminen metsä**, tervapaperi, valkoista paperisilppua, valkoista peiteväriä tai sumutinpullossa valkoista guassia. Lisäksi piparit, mehut ja tunnelmavalistus.

Muuta

- Ensimmäisellä kerralla vain yksi säkeistö laulusta riittää. Myöhemmin opetellaan koko laulu ja keksitään siihen leikki.
- Jatkotyöskentelyyn tarvitaan punaista huopaa / kartonkia tontun valmistukseen, kauralyhteitä, kehykset lasten tauluille.

**Kapsekissa sisäkannessa ”jälkiä lumessa” -työ esittää nyt yöllistä tähtitaivasta.

Piirros 2. Kuvataidetyöskentely

AJATUKSIA MONIAISTISESTA MUSIIKKIKASVATUKSESTA

Aistien merkitys taidekasvatuksessa

Lapsella on sata kieltä ja viisi aistia, jotka kaikki kasvattajan tulisi ottaa käyttöön. Monipuolisen ilmaisun avulla voi oppia arvostamaan omia aistejaan ja kykyä tuottaa uusia mielikuvia.

Korvat auki! -kuuntelukasvatusta

Nykyään kuuntelukasvatus on sekä vaikeaa että välttämätöntä. Jatkuva musiikin kuuntelu vaikuttaa turruttavasti. Kuuleminen on aistitoimintaa ja luonteeltaan passiivista, kuunteleminen on mielen toimintaa ja siten aktiivista. Millä tavalla aktiivista kuuntelua voi oppia? Mitä näemme ja kuulemme, kun keskitymme tarkkailemaan ja erittelemään ympäristöämme hetken ajaksi? Liitytään korvat auki -yhdistyksen. Jäsenkortti ilmainen.

Mielikuvituksen merkitys

Mielikuvitus on keksimisen, oivaltamisen ja luovuuden edellytys. Se voi muuttaa arkipäivän jännittäväksi ja herättää halun tutkia maailmaa. Oppimisessa luovuus ja tieto tukevat toisiaan.

Rajojen rikkomisen merkitys

Se, että kokeilemme uusia keinoja lähestyä musiikkia, kuvataiteita, tanssi-ilmaisua, draamaa monipuolistaa näkemystämme myös arkipäivän rutiinien hoitamisessa. Luovan pedagogiikan mukaan lapsi on

innokas tutkija ja kokeilija. Äänenkäytön tulisi olla rikasta ja monipuolista kaikessa inhimillisessä kanssakäymisessä. Sitä sen tulisi olla varsinkin laulujen, satujen, lorujen ja tositarinoiden kerronnassa.

Laula lapsi laula!

Laulu herättää tunteita. Laulaminen on sosiaalista ja luo yhteisöllisyyttä. Laulu voi lohduttaa ja tuottaa iloa. Laulu herättää muistoja ja auttaa muistamaan. Kasvattajan tulee käyttää monipuolisesti erityylistä musiikkia, lastenlauluja, jazzia, klassista, rockia, marssi- tai kansanmusiikkia.

Tanssi lapsi tanssi!

Musiikkiliikunta on lapselle luonnollinen tapa ilmaista itseään. Se auttaa lasta eläytymään. Samalla musiikkiliikunta vapauttaa lapsen mielikuvitusta. Kävely ja juoksu musiikin mukaan purkaa energiaa, auttaa irrottelemaan. Tanssi luo satumaisia mielikuvia ja avaa portit luovuudelle ja ongelmanratkaisuille.

Soittaminen

Keho ovat lapsen ensimmäinen soitin. Taputukset käsiin, polviin, vatsaan löytyvät läheltä, tuntuvat mukavalta ja kuulostavat kivoilta. Retkeltä mukaan otettu oma kivi ja sen kaveri ovat tärkeät aarteet, joiden kanssa voi taiteilla monella tavalla; musisoida, leikkiä, maalata, rakentaa, näytellä. Keittiöstäkin löytyy musiikillinen ja äänellinen seikkailumatka. Erilaiset rummut ovat monipuolisuudessaan käyttökelpoisia alle kouluikäisen lapsen soittimena. Rumpujen matalahko ääni on miellyttävä, joskus kyllä pienestä lapsesta se saattaa kuulostaa pelottavaltakin. Oppiminen lähtee liikkeelle matkimisesta, selityksiä ei tarvita. Sanarytmit, lorut, hokemat ja runot auttavat rytmin löytymisessä.

Improvisaatio on työtapana ja asenne

Luova musisointi, musiikillinen keksintä, äänimaisemat, kokonaisilmaisu, kuvallinen ilmaisu ja tarinat yhdessä antavat lapselle mahdollisuuden tuntee, kokea ja ilmaista itseään monipuolisesti. Luova musisointi on äänillä leikkimistä, ensiaskeleita säveltämiseen. Omien laulujen sepittäminen onkin pienille lapsille ominaista. Äänimaisemia luodessa valitse sointiväritään toisistaan poikkeavia tai samankaltaisia, voimakkuudeltaan hiljaisia soittimia, jotta kaikki soittimet ovat tasa-arvoisia. Rohkeasti kokeilemaan!

Sadut musiikkikasvatuksessa

Satujen, musiikin ja laulujen käyttö yhdessä tuottavat lapselle mielikuvia ja elämyksiä. Laulu ja siihen liittyvä leikki ovat satua. Tapa, jolla laulu opetellaan liittyy läheisesti sadunkerronnan eri menetelmiin.

Yhteisöllisyys ja yhteistoiminnallisuus musiikkikasvatuksessa

Kaikki yhteinen musisointi on sosiaalista ja vuorovaikutteista. Projektit ovat osa kokonaisvaltaista musiikkikasvatusta. Ne voivat syntyä lapsen lauseesta, kysymyksestä. Projektia pitää koossa jokin kehyskerromus, satu, näytelmä, retki, musiikkiteos etc. Keksivä, kokonaisvaltainen ja yhteistoiminnallinen oppiminen kehittää lapsen ajattelutaitoja ja erityisesti ongelmanratkaisutaitoja. Se johtaa syvällisempään ja pysyvämpään oppimiseen kuin vastaanottava oppiminen.

Vinkkauksia:

- Lauluja, jotka suoraan kuvaavat jotain tunnetta / tunteita (sanoitukset tärkeitä).
- Lauluja, joissa sanoma, josta keskustellaan lasten kanssa (miltä tuntuu –kysymykset?).
- Tanssit / musiikkiliikunta: keho virittyy melodian liikkeestä ja rytmin sykkeestä, musiikin tunnelmasta, sävystä ja omasta sen hetkisestä mielialasta.
- Jokainen lapsi saa kertoa, minkälainen olo / mieli on. Improvisoidaan oma tunnetila jollakin soittimella (rummulla etc.).
- Nuket tarinoiden ja tunteiden tulkkeina: esitykset pienryhmissä, joissa myös musiikki, äännet ja muu rekvisiitta käytössä.
- Hiljaisuus on tutkimisen arvoinen asia: Mitä hiljaisia ääniä kuuluu kun toinen hengittää? Kuuluuko huoneessa hiljaisia ääniä? Kuuluuko huoneen ulkopuolelta jotain? → kehittää lapsen keskittymiskykyä

- kuunnella erilaisia ääniä, mutta myös kasvattaa tutussa ryhmässä koettua läheisyyden tunnetta.
- Rohkaistaan lapsia ajatusten ja tunteiden ilmaisemiseen musisoinnin avulla; yhdistetään muut taiteet, rakentelu, sarjakuvat etc.
 - Rohkaistaan lasta ilmaisemaan tunteitaan ja ajatuksiaan myös puhumalla.
 - Kolme Koota: Kokeile, Kertaa ja Kuuntele!

Aikuisen rooli

- tiedon välittäminen - tunnepitoinen välittäminen (ilmapiiri!)
- lapsen näkökulman löytäminen
- olla vierellä kannustajana, innoittajana ja auttajana; älä tee lapsen puolesta!
- kuunnella lasta, muistaa kuulemansa - havainnoimisella tärkeä osuus!
- pitää huolta kokonaisuudesta - olla lapsen muistin apuna
- luoda toimiva, mielenkiintoinen ympäristö, olosuhteet ja välineistö
- antaa lapselle aikaa toteuttaa, sulatella, oppia ja työstää oppimansa
- lapset määräävät etenemissuunnan, vauhdin, käytettävän ajan pituuden ja sen kuinka syvälle aiheeseen pureudutaan! (Viklund, 1996. Julkaisematon opintomoniste.)

Satu- ja kuvakirjoja

Michael Whaite: **Dinokoneet aarteen jäljillä**, suom. Raija Rintamäki, 2018, Kustannus-Mäkelä. Debi Gliori: **Kulta pieni**, suom. Ipo Tiihonen, 2009, WSOY. Debi Gliori: **Tuulten tuutu**, suom. Ipo Tiihonen, 2010, WSOY. Debi Gliori: **Rakastatko minua jos...**, suom. Marketta Vaismaa, 2012, Lasten keskus. Catherine Leblanc, Eve Tharlet: **Hiiren parhaat ystävät**, suom. Raija Rintamäki, 2012, Kustannus-Mäkelä. Kristiina Louhi: **Tompan uusi koti**, 2012, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Jurij Vasnetsov: **Sateenkaari, venäläisiä satuja, lastenloruja ja hokemia**. Suom. Kaarina Helakisa ja Merja Somiska, 1987, W&G. Bedford, David, Chapman, Jane: **Tänään olen iso karhu**. 2002, Karisto.

Musiikkia tanssiin, liikkeeseen, rauhoittumiseen, musiikkimaalaukseen, -piirtämiseen ja -muovailuun, tarinointiin, hassutteluun ja pohtimiseen

Iiro Rantala: **Kaikki kuntopiiriin vaan** (Risto Rappääjä ja polkupyörävaras), Soiva Siili: **Tungos tuulikaapissa**, Mikko Perkoila: **Kivenmuru kengässä**, Mikko Perkoila: **Robotit**, Tippukivitapaus: **Jos on hanskat**, Wild West Music Band: **Country Rodeo Song**, The Byrds: **Bristol Steam Convention Blues**, Lasse Pihlaja: **Valssi menneiltä ajoilta**, Unto Jutila: **Hilpeä hanuri**, African Drums: **African Rhythm**, African Drums: **West African Drum**, Music Mister Music: **Kara**, Jean Sibelius: **Vat-tendropper (Vesipisaroiita)** JS 216, Francois-Joseph Gossec: **Tambourin**, Nikolai Rimski-Korsakov: **Flight of the Bumblebee (Kimalaisen lento)**, Yann Tiersen: **Comptine d'un autre été, l'après-midi (Amelie from Montmartre)**, Thomas Beckner: **Country Carnival Carousel**, The Hit Crew: **Circus Music**, Dmitri Shostakovich: **Jazz Suite No. 2: VI. Waltz 2**, Eino-Juhani Rautavaara: **Pelimannit (The Fiddlers)**, **Op. 1.: VI Hypyt (Jumps)**, The Irish Folk: **Irish Music 1**, The Irish Folk Songs: **The Swallow's Tail Reel / The Sailor (Irish Jogs and Reels)**, Andrew Cronshaw: **Wasps in the Woodpile**, Andrew Cronshaw: **The Waterford Waltz Tupakkarulla / Tuuti Hussaa ja Lullaa / The Other Boot Dance**, Mariano Mores: **Uno** (arr. For orchestra) / Nalle-karhu konsertissa; Orkesterimusiikin suosikkeja lapsille, Helsingin kaupunginorkesteri, Leif Segerstam), John A. Nilson: **Ave Nocturne** (guitar), Johann Sebastian Bach: **Air on a G String** (by Hauser / Cello), Johann Sebastian Bach: **Sonata No. 2 in E Flat major, BWV 1031 – For Flute and Harp**, Selim Palmgren: **Snowflakes (Lumihituleita)** (piano), Frédéric Chopin: **Nocturne No 2 in E-Flat Major Op.9 No 2**, Frédéric Chopin: **Nocturne in C Sharp**, Iiro Rantala: **Tears for Esbjörn**, Pjotr Tšaikovski: **6 Morceaux, Op.51: No. 6. Valse sentimentale in F Minor (arr. Nora Mercz for Flute and Harp)**, Gabriel Fauré: **Sicilienne in G Minor, Op.78**, Edward Elgar: **Chanson de matin, Op.15 No2**, Camille Saint-Saëns: **The Swan**, Hannu Saha: **Pakkasaamuna (kantele)**, **Musiikki ja tarina**, Camille Saint-Saëns: **Eläinten karnevaali**, Pjotr Tšaikovski: **Pekka ja Susi**, Pjotr Tšaikovski: **Pähkinänsärkijä**, Paul Dukas: **Noidan oppipoika**, Bedrich Smetana: **Moldau**, Benny Törnroos: **Fixu Vekotin – Den makalösa Manicken**, Walt Disney -animaatio: **Fantasy**.

Nyt Satuillaan!

-laulukirja

LAPSELLA ON AJATUS – MUSIIKKITOIMINNASSAKIN!

**RINNALLA – Taide- ja kerrontalähtöinen
mentoritoiminta lasten sosiaalisemotionaalisten
taitojen oppimisen tukijana varhaiskasvatuksessa**
-hanke toteutettiin Opetushallituksen rahoittamana 2018–2020
Turun ja Oulun yliopiston yhteistyönä.

Tunne- ja vuorovaikutuskokemuksilla on suuri merkitys lapsen psyykkisessä kehityksessä. Lapsi elää hetkessä, tunnustellen maailmaa kaikkien aistiensa välityksellä. Yhteinen musisointi vahvistaa lapsen itsetuntoa ja ”minä osaan” -tunnetta. Kannustava, turvallinen ilmapiiri ja välittämisen pedagogiikka ovat kaiken musiikillisen toiminnan lähtökohtana.

Nyt satuillaan! -laulukirjassa on Rinnalla-hankkeen lauluja, satuja ja toimintaehdotuksia. Laulukirjan lauluista osan voit kuulla myös CD:ltä. Laulujen sanoituksista vastaavat Mirja Heikkilä, Pirjo Suvilehto ja Leena Poikela. Sävellykset ovat suurelta osin Leena Poikelalta. Kirjan on kuvittanut Loviisa Minkkinen.

**Astu rohkeasti sisään sadun ja kokonaisvaltaisen
musiikin maailmaan!**

Lisätietoa hankkeesta: <https://sites.utu.fi/rinnalla/>

ISBN 978-952-62-2626-2

